Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Spraw Zagranicznych

2023/2086(INI)

20.9.2023

OPINIA

Komisji Spraw Zagranicznych

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie trwających negocjacji w sprawie umowy o statusie dotyczącej działań operacyjnych prowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) w Senegalu
(2023/2086(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Jan-Christoph Oetjen

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Spraw Zagranicznych zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. zwraca uwagę na negocjacje między UE a Senegalem w sprawie zawarcia umowy o statusie, która przewiduje rozmieszczenie Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) w Senegalu; zauważa, że rząd Senegalu jest niechętny podpisaniu umowy o statusie; zauważa, że umowa o statusie może zostać zawarta jedynie pod warunkiem ścisłego poszanowania, także podczas operacji, ochrony praw człowieka i danych osobowych, zasady non-refoulement, zakazu arbitralnych zatrzymań oraz zakazu tortur i nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, o czym mowa w art. 73 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/1896[1]; nalega na włączenie jasnej klauzuli dotyczącej praw człowieka i gwarancji odpowiedzialności w Senegalu oraz zgłaszania przypadków łamania praw człowieka przez Frontex w odniesieniu do wszystkich jego działań dotyczących migracji i azylu w Senegalu;

2. wzywa do włączenia odpowiedniego mechanizmu monitorowania praw człowieka w odniesieniu do działań Fronteksu podejmowanych we wszystkich jego misjach, przez rozmieszczenie obserwatorów praw podstawowych Fronteksu w krajach trzecich, oraz do wyraźnego zobowiązania do przejrzystości i wymiany informacji na temat działań Fronteksu;

3. wzywa Komisję do przeprowadzenia gruntownej i niezależnej oceny sytuacji w zakresie praw człowieka w Senegalu w odniesieniu do traktowania migrantów i uchodźców oraz oceny odnośnych obszarów objętych umową o statusie przed zakończeniem negocjacji z Senegalem, aby móc w pełni uwzględnić wpływ potencjalnej współpracy i wynegocjować niezbędne zabezpieczenia, oraz do bezzwłocznego informowania Parlamentu;

4. podkreśla, że rozpoczęcie przez Frontex działań operacyjnych w ramach umowy o statusie powinno w pełni szanować, promować i umacniać podstawowe prawa człowieka i wartości UE, w tym w odniesieniu do ochrony danych osobowych, zasady non-refoulement, zakazu arbitralnych zatrzymań oraz zakazu tortur i nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania; uważa, że wszelkie umowy o statusie przewidujące operacje Fronteksu w państwach trzecich powinny uwzględniać ten aspekt;

5. uważa za konieczne, aby pracownicy Fronteksu, którym przyznano immunitet w związku z działalnością w Senegalu, musieli nadal ponosić odpowiedzialność na mocy prawa UE lub prawa państwa członkowskiego; wzywa dyrektora wykonawczego do przyjęcia wytycznych dotyczących obowiązkowego uchylenia immunitetu dla oddelegowanego personelu, określających sposób rozpatrywania wniosków od organów państw trzecich, a także przewidujących istotną rolę urzędnika ds. praw podstawowych;

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

uważa, że personel Fronteksu nie tylko powinien unikać współudziału w naruszaniu praw człowieka przez senegalskie siły bezpieczeństwa, ale powinien aktywnie potępiać takie działania; apeluje o jasny, szybki i skuteczny mechanizm zapewniający rozliczalność pracowników Fronteksu w ich kraju pochodzenia;

6. wzywa do zapewnienia jasnych wytycznych przygotowanych w konsultacji z ekspertami i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz szkoleń dla personelu Fronteksu rozmieszczonego w Senegalu i senegalskiej straży granicznej dotyczących sytuacji w regionie oraz sytuacji w Senegalu w odniesieniu do praw człowieka i ram prawnych, które ich obowiązują i które obejmują międzynarodowe prawa człowieka oraz prawa i standardy humanitarne;

7. wzywa UE do udzielenia pomocy władzom Senegalu w zwiększeniu ich zdolności w zakresie szkolenia i kształcenia senegalskich urzędników służby cywilnej zajmujących się rozpatrywaniem wniosków o azyl i skarg osób ubiegających się o azyl;

8. apeluje o spójną, regularną i przejrzystą sprawozdawczość na temat działań Fronteksu w Senegalu w ramach ewentualnej umowy o statusie, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania praw człowieka i kontekstu związanego z prawami człowieka;

9. uważa, że instytucje krajowe i instytucje zajmujące się prawami człowieka muszą mieć dostęp do wszystkich informacji uznanych za niezbędne dla nich, by zbadać wpływ tej umowy o statusie na zarządzanie migracją w Senegalu oraz kontrolować postępowanie senegalskich sił bezpieczeństwa w zakresie zarządzania migracją, a także zagrożenia i konsekwencje dla praw człowieka;

10. odnotowuje wysiłki władz Senegalu w zakresie przyjmowania migrantów i uchodźców w regionie i zajmowania się nimi; podkreśla i potępia powtarzające się przypadki zawracania migrantów i uchodźców z granic Mauretanii i Mali do Senegalu; powtarza i podkreśla, że Frontex nie powinien brać udziału w żadnej formie zawracania; wzywa UE do dalszego wspierania Senegalu w zapewnianiu odpowiedniej ochrony migrantom i uchodźcom przejeżdżającym tranzytem oraz do pomagania w budowaniu zdolności i wzmacnianiu procedury azylowej; wzywa do ustanowienia mechanizmu pozwalającego zapewnić skuteczne środki odwoławcze dla osób, które ucierpiały wskutek działań Fronteksu, jeżeli umowa o statusie zostanie zawarta;

11. wzywa do ustanowienia solidnego i skutecznego, niezależnego i łatwo dostępnego dla społeczeństwa mechanizmu składania skarg oraz mechanizmu zgłaszania incydentów w odniesieniu do działań Fronteksu; uważa, że ten mechanizm zgłaszania incydentów powinien gwarantować anonimowość i poufność osób zgłaszających działania Fronteksu naruszające międzynarodowe prawo humanitarne lub prawa człowieka;

12. wzywa UE i władze Senegalu do umożliwienia inkluzywnego, konstruktywnego i przejrzystego dialogu podczas przygotowywania umowy o statusie; podkreśla w tym kontekście znaczenie zaangażowania UE w regularny dialog z lokalnymi organizacjami praw człowieka i innymi organizacjami pozarządowymi na temat sytuacji w zakresie praw człowieka w tym kraju;

13. jest zdania, że jakiekolwiek rozmieszczenie personelu Fronteksu w Senegalu i prowadzenie działań operacyjnych z lokalnymi i regionalnymi siłami bezpieczeństwa

może mieć miejsce tylko pod warunkiem zagwarantowania odpowiedniej ochrony praw człowieka migrantów i osób ubiegających się o azyl w całym procesie ubiegania się o azyl lub powrotu;

14. uważa, że w razie uporczywych i poważnych naruszeń praw człowieka, określonych w standardach Międzynarodowego Trybunału Karnego, UE i Frontex powinny zawiesić swoje działania w zakresie migracji i azylu prowadzone we współpracy z władzami senegalskimi na mocy umowy o statusie;

15. podkreśla, że udzielanie pomocy rozwojowej przez UE i jej państwa członkowskie musi odbywać się z zachowaniem pełnej przejrzystości i pod kontrolą parlamentarną;

16. wzywa Komisję do wspierania lokalnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które chronią i promują prawa migrantów, a także tych, które monitorują współpracę władz Senegalu z Fronteksem;

17. wzywa Komisję do dopilnowania, aby zawarcie tej umowy o statusie z Senegalem oraz działania Fronteksu w Senegalu nie naruszały prawa do swobodnego przemieszczania się osób zagwarantowanego na mocy Traktatu o Wspólnocie Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej, który przewiduje długoterminowe ustanowienie strefy swobodnego przepływu towarów, kapitału i osób;

18. wzywa UE i jej państwa członkowskie do zapewnienia bezpiecznych i legalnych dróg migracji dla migrantów i uchodźców, którzy żyją w Senegalu lub przemieszczają się przez ten kraj w poszukiwaniu lepszego życia w UE.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	20.9.2023
Wynik głosowania końcowego	+: 29 –: 5 0: 23
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Vladimír Bilčík, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtsos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

29	+
PPE	Željana Zovko
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtsos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemec, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Thomas Waitz

5	-
ID	Anna Bonfrisco, Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou

23	0
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez
The Left	Marisa Matias, Manu Pineda, Mick Wallace

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymało się